Був собі дід та баба, і було в них дві дочки: дідова дочка й бабина дочка. Дідова ж дочка була така добра та роботяща, все робила, що їй наказувано, а бабина дочка така лиха та ледача — нічого не хотіла робить і нікого не слухалась.

А все ж таки баба свою дочку більше любила й жалувала, ніж дідову: своїй і пиріжка з маком дасть, і намиста купить, а дідовій нічого такого, та все сварить її, та лає: і те не так зробила, і того не тямиш! Все не добре.

Одного разу тая баба так дуже розгнівалася на дідову дочку, що стала казати дідові:

— Візьми свою дочку та одведи її в ліс. Я не хочу, щоб вона тут була!

— Та як же вона сама житиме в лісі? Вона ж там загине!

— А нехай собі! — каже баба.— Одведи та й годі! Не треба мені твоєї дочки.

От подумав, подумав дід та й сказав своїй дочці:

— Ну, збирайся вже, одвезу тебе. Все одно тут тобі життя нема.

Заплакала дідова дочка і почала збиратись. Взяла деяку одежину та півника й котика.

Одвіз дід дочку свою в ліс. Там була така хатка маленька, що дроворуби собі колись поставили, а потім покинули, як пішли додому. Туди й завіз дід свою дочку.

— Ти, дочко, не журись,— каже дід,— я тебе швидко одвідаю!

— Добре, тату,— каже дідова дочка.

Дід урубав дровець у лісі, привіз дочці, зоставив їй хліба й солі, пшона та трошки сальця й поїхав додому. А дочку зоставив.

Тільки вже й не прощався з нею, щоб жалю не завдавать, а так зробив: прив'язав деревинку до припічка на причілку, то вітер як повійне, деревина й стукне в стінку, а дідова дочка дума: "То мій батенько дрівця рубає!" Слухала, слухала, аж уже й стукати перестало, а діда нема...

Тоді вона догадалася, що батько поїхав.

Пожурилася дідова дочка, а потім узялася за діло: хатку прибрала, сміття позамітала, павутиння поскидала, знайшла відерце і пішла по воду.

Іде, іде. Коли стоїть яблунька така заросла та гусеницею обплутана, що страх.

От та яблунька й просить:

— Дівко, дівко, порятуй мене, обчисть мене, я тобі в пригоді стану!

Взяла дідова дочка, обполола ту яблуньку гарненько, обгребла, ще й пісочком обсипала, гусеницю обібрала. Стоїть яблунька, як лялечка. І пішла собі дівчина.

Набрала води з кринички, вертається, коли біжить сучечка, та така нещасна і вся в виразках, а в тих виразках черви позаводились! І стала та сучечка просить дідову дочку:

— Дівко, дівко, порятуй мене. Обханюч[1] мене. Я тобі в пригоді стану.

Взяла дідова дочка, очистила оті виразки, ще й водичкою промила, та й шерсть пригладила. Стала сучечка чепурненька.

Прийшла дідова дочка до своєї хатки, а котик і півник так уже за нею заскучали.

От вона випалила в печі, щоб кулешику зварити та щоб тепло було, попоїла й котика з півником нагодувала. Повечеряли всі втрьох і лягли спати.

Коли се чує вночі — щось таке стукотить. Стукотить та ще й наказує:

— Стукотить, грюкотить кобиляча голова! Дівко, дівко, одчини!

Дівчина встала, одчинила. А голова знов каже:

— Пересади через поріг!

Пересадила.

— Посади мене за стіл!

Посадила.

— Дай мені їсти!

Дала.

— Покоти мене спати!

Помостила дівчина під піччю, покотила.

Лягла, коли чує — знов щось стукотить і приказує:

— Стукотить, грюкотить вовча голова! Дівко, дівко, одчини!

Одчинила.

— Дівко, дівко, пересади мене через поріг!

Пересадила й за стіл посадила, нагодувала й спати покотила.

Ще за яким часом знов щось таке стукотить і приказує:

— Стукотить, грюкотить ведмежа голова! Дівко, дівко, одчини!

Одчинила дідова дочка.

— Дівко, дівко, пересади мене через поріг!

Пересадила.

— Посади за стіл і нагодуй.

Посадила й нагодувала.

— Покоти мене спати.

І спати покотила.

Ну, поснули всі. Ранком кобиляча голова й каже дідовій дочці:

— Ану, заглянь мені у праве вухо.

Вона заглянула, коли там стільки всякого добра! Одягу, полотна, посуду всякого!

— Це все твоє, бери собі,— каже кобиляча голова,— за те, що ти нас добре приймала.

Далі й вовча голова каже:

— Ану, заглянь мені у праве вухо, що ти там побачиш.

Заглянула, коли ж там теж стільки всякого добра: коні, телиці, овечки!

Як заглянула дівчина ведмежій голові у праве вухо, аж там цілі підводи стоять, волами запряжені, повні усякого хліба, огородини!

— Це все тобі буде! — каже й ведмежа голова.

— А тепер прощавай! — каже кобиляча голова.

Та й подалися всі в ліс.

Дивиться дівчина на своє добро, не знає, що й робить! Коли це йде дід, батько її, одвідати дочку. Як уїхав у двір, як побачив усе добро — і сам не знає, що то таке. А ввійшов у хату, аж там і одчинені скрині з усяким добром!

— Що це таке? — питає дід.

А дочка йому й розказала все.

— Ну,— каже дід,— тепер поїдемо додому! Може, вже й баба не буде гніватись, як побачить стільки добра!

Забралися й з усім добром, забрали й котика та півника. їдуть коло тієї яблуньки, а на ній такі хороші червоні яблучка! Коли це яблунька й гукає:

— На тобі, дівонько, яблучок!

Та й дала дідовій дочці багато яблучок.

Їдуть далі, коли біжить та сучечка, що її порятувала дідова дочка, та й каже:

— На тобі, дівонько, намисто, за те, що ти мене порятувала!

Та й дала аж десять разків доброго намиста.

— А, спасибі тобі,— каже дідова дочка,— яка ж я рада! У мене все, все є, а тільки доброго намиста не було.

Та й убралася в те намисто.

Як приїхала додому, як побачила баба все те добро, зараз почала казати дідові:

— Одвези й мою дочку туди! Я хочу, щоб і в моєї дочки було стільки всього!

Одвіз дід і бабину дочку. Покинув їй усього їсти, сам поїхав додому. Увечері бабина дочка повечеряла й лягла спать. Коли це щось стукає:

— Стукотить, грюкотить кобиляча голова! Дівонько, дівонько, одчини!

А вона одказує:

— Невелика пані, й сама одчиниш!

Одчинила кобиляча голова, далі каже:

— Дівонько, дівонько, пересади мене через поріг.

— Невелика пані, й сама перелізеш!

— Дівонько, дівонько, посади мене за стіл і нагодуй!

— Невелика пані, й сама сядеш, та там скоринку з'їси!

— Дівонько, дівонько, покоти мене спати! — каже наостанку кобиляча голова, а бабина дочка знов одказує:

— Невелика пані й сама покотишся!

Покотилася кобиляча голова під піч. Коли це знов щось гукає:

— Стукотить, грюкотить вовча голова! Дівонько, дівонько, одчини!

І знову бабина дочка не схотіла нічим прислужитись.

Прибула й ведмежа голова, теж гукає:

— Стукотить, грюкотить ведмежа голова! Дівонько, дівонько, одчини!

Не схотіла бабина дочка й ведмежій голові нічого послужити. Ведмежа голова сама і в хату влізла, сама й коло столу вмостилася, сама й спати покотилася.

А другого дня ведмежа голова й каже:

— Ну, коли ти така, то ми ж тобі задамо!

Та взяли й розірвали бабину дочку. Саму з'їли, а кісточки в торбинці надворі повісили.

А баба вже посилає діда по дочку, каже:

— Пора вже тобі їхати по неї. Там уже досі в неї всього є, треба її додому привезти.

Дід став збиратися, а баба теж клопочеться, готується зустріти дочку,— пече, варить, сусідів кличе.

Випроводжає баба діда, коли чує, сучечка вилізла на хату та й дзявкотить:

— Дідова дочка як панночка, а з бабиної дочки тільки кісточки брязкають!

— Що це вона дзявкотить? — каже дід.

— А то вона дурна! — каже баба, та й кинула на сучечку ломаку.

Поїхав дід. Коли приїздить у ліс, до тієї хатки, аж і правда: нема в хаті нікого, і в дворі нічого, а в торбинці тільки кісточки брязкають...

Приїхав дід, розказав бабі, що так і так. Баба плаче, та вже нічого не поможеться.

А дідова дочка пішла заміж, і живуть вони собі добре. Я в них була, мед-вино пила, калачами заїдала, медком солодким смакувала.

[1] Обханючити — тут: обчистити, прибрати.